

sige endvidere, at det hele uden denne Garanti vil være „meningsløst“, at Institutionen i saa Fald slet ikke kan oprettes“. De slutte: I Henhold hertil maa Skolerne som Vilkaar for deres Tilslutning til Kommissionens Forslag stille den Betingelse, at Ministeriet i 10 Aar sikrer dem mod Konkurrencen fra ny Skoler. Det er det, hvorpaa hele Argumentationen er bygget, at man ved denne Sammenslutning søger at forhindre den nuværende skadelige Konkurrence, forhindrer, at der oprettes ny Skoler, og hvis det ikke sker, betragter man det hele som meningsløst. Paa dette Punkt blev Sagen omtalt ved Sagens 1ste Behandling her i Tinget, idet det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 3die Valgkreds (Oskar Hansen) med Rette protesterede mod, at man saaledes vilde gøre Skoleundervisningen til et Monopol for visse Skoler og udtalte sig i meget stærke Ord derimod. Det har imidlertid ført til, at vi i Finansudvalget have faaet en højst mærkelig Skrivelse, hvori man siger, at nu frafalder man dette Vilkaar, som man har erklæret for at være en ufravigelig Betingelse for, at det hele kan gaa i Orden. Nu frafalder man det og hvorfor? Fordi man har modtaget en Skrivelse fra Privatskolens fagordnede Lærereforening, hvori den erklærer, at den efter de Udtalelser, der ere faldne i Folketinget, mener, det vilde være skadeligt at fastholde Betingelsen, og derfor tilraader at frafalde den, idet de mene, at Lærernes Fagforening er stærk nok til alligevel at kunne gennemtvinge den i Virkeligheden. Formelt vil man altsaa frafalde Betingelsen, men reelt mener man at kunne opretholde den. Det er kun, fordi man mener *reelt* at kunne forhindre Konkurrence, at man mener *formelt* at kunne frafalde det „uafviselige Vilkaar“. Jeg kan ikke nægte, at det faldt adskillige af os for Brystet, hvad ogsaa den ærede Ordfører omtalte. Vi staa lige over for en Ordning, hvor otte kjøbenhavnske og frederiksbergske Skoler slutte sig sammen i en Ring for at modvirke den fri Konkurrence, og hvor Lærernes Fagforening erklærer sig rede til at støtte denne Institution saaledes, at de paatage sig at sørge for, at der ingen Konkurrence bliver, eventuelt ved gennem Strejke eller ad hvad Vej, de ellers ville kunne tænke at gaa. Det er noget, vi ikke kunne forhindre, og som jeg heller ikke mener, vi skulle forhindre. Skolerne maa selvfølgelig som andre Forretninger have Lov til at slutte sig sammen i Ringe, og Lærerne maa have Lov til som andre Arbejdere at slutte sig

sammen i Fagforeninger, der kunne føre deres Kampe om Lønningsforbedringer og drive Lønnen op saa meget, som de efter Omstændighederne kunne. Det finder jeg ikke, der er noget at sige til paa dette Omraade mere end paa andre. Men det mærkelige er, at man forlanger, at Staten skal blande sig i denne Konkurrence, at Staten paa Forhaand skal stille sig paa den store Institutions Side i Konkurrencen med de andre mindre Virksomheder. Det er det, jeg for min Del er i høj Grad betænkelig ved. Jeg kan nemlig ikke se, at det netop er disse 8 Skoler, som det for os maa gælde om at støtte som dem, der fremfor alt bør opretholdes. Jeg mener, at den Stilling, vi her fra Lovgivningsmagtens Side have indtaget over for det private Skolevæsen, at vi i den Henseende have ladet den fri Konkurrence raade under Statens Tilsyn, den Stilling bør vi ogsaa fremdeles indtage, og jeg kan ikke gaa ind paa, at denne Institution sammen med Lærernes Fagforening faktisk i Fremtiden skal raade for, hvilke Skoler der skal oprettes, og hvilke Skoler der skal bestaa. Allerede nu er det jo meget vanskeligt at oprette Latinskoler; der skal meget store Kapitaler til, naar man skal tilvejebringe den fornødne Bygning, det fornødne Inventar osv., men der er dog altid en Mulighed derfor. Det kan jo godt tænkes, at der kan fremstaa Mænd, som have et saadant Syn paa Skolevæsenet, saadanne ny Tanker, som de ønske at føre frem, at de derom kunne samle tilstrækkelig Støtte til at oprette en Skole, og da finder jeg det meget haardt, om det skal lægges i deres Konkurrenters Haand at afgøre, om de skulle faa Lov til at begynde. Konkurrenterne kunne være saa frisindede, som de være ville; det vil næsten være overmenneskeligt, at de skulde støtte en Konkurrent, der maaske netop ved sine ny Ideer og de Tanker, han fremsætter, har Chancer for at blive en farlig Konkurrent. At de skulde støtte en saadan ny Skoles Oprettelse er derfor meget lidt sandsynligt. Men det er ikke blot over for ny Skoler, der bliver Tale om dette Konkurrence-spørgsmaal. Der er ogsaa Tale om Konkurrence med en hel Del allerede bestaaende Skoler. Saaledes som det fremstilles, ser det jo næsten ud, som om det var samtlige kjøbenhavnske Latinskoler, der vare blevne enige om denne Sag, og jeg har ogsaa truffet mange Medlemmer her i Salen, som have troet, at det var samtlige Skoler og Lærere, der vare enige om denne Sammenslutning. Men det er jo ikke Forholdet.